

Upprättare:

Årsplan 2020 – 2022 för Kultur- och kompetensnämnden

Nämndens uppdrag och ansvarsområden

Kultur- och kompetensnämnden ansvarar för den regionala kultur- och biblioteksverksamheten och fördelar statliga medel till regional kulturverksamhet enligt kultursamverkansmodellen. Vidare svarar nämnden för arbetsmarknads- och kompetensfrågor. Nämnden ansvarar för folkhögskoleverksamheten vid de tre folkhögskolorna i Bollnäs, Forsa och Västerberg samt beslut om verksamhetsbidrag och utvecklingsbidrag till folkrörelsernas och föreningslivets regionala verksamheter. Inom Kultur Gävleborg bedrivs verksamhet i samverkan med andra aktörer inom regional kultur- och biblioteksverksamhet. Nämnden ansvarar även för världsarvsfrågor och konstsamlingsverksamheten.

I gällande Kulturplan för Gävleborg anges kulturpolitikens inriktning och övergripande mål samt prioriterade utvecklingsområden för den regionala kulturverksamheten. Ambitionen är en ökad satsning på kulturverksamhet för barn och unga, ökad tillgänglighet och mångfald samt insatser som förbättrar hälsa, livskvalitet och stödjer en positiv samhällsutveckling. Nämndens verksamhet med arbetsmarknads- och kompetensfrågor styrs av Kompetensprogrammet, den regionala utvecklingsstrategin RUS samt Innovations- och näringslivsprogrammet. Kultur- och kompetensnämnden koordinerar och driver projekt inom arbetsmarknads- och kompetensområdet.

Kultur- och kompetensnämnden har ett övergripande ansvar i bygget av det demokratiska samhället och att underlätta och möjliggöra människors engagemang runt om i hela länet. För att utveckla demokratin är stärkt stöd till den fria kulturen, folkrörelserna och föreningslivet avgörande.

Folkhögskolorna bedriver förutom allmän och särskild kurs, etableringskurs och studiemotiverande folkhögskolekurs. Dessutom genomförs uppdragsverksamhet, kortkurser och konferenser.

Kultur- och kompetensnämnden samarbetar med och tar ofta en samordnande roll gentemot staten och kommunerna. I samverkan är också Högskolan i Gävle, näringslivet, ideell sektor och andra relevanta aktörer inom kultur- och arbetsmarknad avgörande. Tillsammans identifierar vi behov hos målgrupper – invånare och arbetsliv – och prövar oss tillsammans fram till de bäst lämpade metoderna för att möta behoven. Detta resulterar ofta i projekt, och lyckade projekt kan övergå i verksamhet inom regionen och/eller i kommunerna.

Upprättare:

Politiska prioriteringar

Regionfullmäktige har fastställt politisk inriktning för Region Gävleborg under innevarande mandatperiod (Dnr RS 2019/58). Den politiska inriktningen anger övergripande mål och riktlinjer för verksamheten i Region Gävleborg och ligger till grund för budgetarbetet under mandatperioden. I dokumentet beskrivs fyra målområden som beskriver utvecklingen i Gävleborgs län:

- Arbete och hållbar tillväxt
- Miljöansvar och hållbar utveckling
- Kunskap och kultur
- Velfärd och trygghet

Budget 2020 och ekonomisk plan 2021-2022 anger inriktningen för alla verksamheter i Region Gävleborg och preciserar de fyra målområdena. I årsplan för Kultur- och kompetensnämnden anger nämnden hur man avser utveckla verksamheten för att nå de beskrivna målen.

Kultur- och kompetensnämndens syn på Regional utveckling samt möjligheterna för människor att bo och verka i hela Gävleborg, ska stärkas ytterligare. Region Gävleborg ska bidra till goda förutsättningar för arbete och välfärd i hela länet och ta tillvara potentialen för attraktiva livs-, boende- och verksamhetsmiljöer. För det krävs en modern och aktiv hållbarhetspolitik som inriktas på att länet ska ges möjligheter att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar, såväl i städer och orter som på landsbygden.

Idag är Region Gävleborg en av få organisationer (offentliga och privata inräknade) som bedriver verksamhet och skapar arbetstillfällen i hela länet, i alla kommuner och på flera orter. X-trafikens tåg angör varje dag nästan 20 stationer och bussarna stannar vid hundratals hållplatser i länet; årligen görs över 15 miljoner resor till och från jobb, utbildning, kultur och fritid. Folkhögskolorna har genom politiska prioriteringar stärkt sin lokala närvaro och tillgänglighet med filial i bl.a. Söderhamn. Att främja likvärdiga förutsättningar för kulturlivet i hela länet är ett av målen i Region Gävleborgs Kulturplan. Det kan i praktiken innebära att Folkteatern turnerar länet runt med en föreställning, att Arkiv Gävleborg erbjuder arkivpedagogik på länets skolor eller att Kultur Gävleborg har produktioner i alla kommuner i länet.

Lokal närvaro och regional utveckling hänger ihop. Närvaron är betydelsefull för den lokala utvecklingskraften. Region Gävleborg ska som organisation ta ett större ansvar för att koordinera verksamhet och arbetstillfällen ur ett regionalt utvecklingsperspektiv. Lokal närvaro bygger tillit till Region Gävleborg som offentlig aktör med ett regionalt utvecklings- och välfärdsuppdrag. Därför behöver verksamheterna, på olika sätt, öka sin närvaro i hela länet

Region Gävleborg bedriver utvecklingsarbete i Gävleborg tillsammans med kommuner, andra offentliga aktörer, näringslivet, akademien och ideell sektor. Region Gävleborg kan samla länets kommuner kring gemensamma intressen gentemot den statliga nivån. Regionen ska också bidra till att kommunerna utbyter erfarenheter och delar resurser och kompetens. För att

307858

Upprättare:

nå de politiska målen identifierar Region Gävleborg och kommunerna, utifrån kartläggning av behov, målgrupper och metoder. Detta arbete utmynnar i gemensamma satsningar, ofta i projektform, som beskrivs i Kultur- och kompetensförvaltningens verksamhetsplan.

Region Gävleborg ska bidra till att stärka föreningslivet. Den politiska prioriteringen att kulturen ska finnas i hela länet förutsätter att Region Gävleborg utvecklar samverkan med aktörer på mindre orter. Under 2018 utredde Kultur- och kompetensnämnden hur regionala bidrag till stöd för det civila samhällets organisationer ska kunna bli mer långsiktiga, förutsägbara och enhetliga, under 2019 ska det bli verklighet.

Arbete och hållbar tillväxt

Utmaningarna som finns i Gävleborgs län liknar mycket generella utmaningar i riket, exempelvis arbetskraftsbristen och den höga arbetslöshetsnivån bland ungdomar och utrikesfödda. Den demografiska utvecklingen med ökande andel äldre är också en utmaning som länet delar med många andra län.

Länet har relativt låg utbildningsnivå och hög arbetslöshet. Matchning behöver göras till utbildningar som leder till jobb, det vill säga som leder till bristyrken. Att minska tiden som människor är arbetslösa är ytterligare en utmaning. Med lång tid i arbetslöshet minskar möjligheterna att komma i arbete. Region Gävleborg ska vara en samordnande och relevant aktör inom utbildning och arbetsmarknad för att minimera arbetskraftsbristen och arbetslösheten i länet.

Om jämlikhet i livsvillkor och därigenom också i hälsa och tillit ska kunna uppnås är arbetslösheten ett av de stora problemen som måste hanteras. Arbetslöshet är ojämlikhet. Arbetslösa löper en betydligt högre risk för ohälsa och för tidig död.

Det är inte bara längden på arbetslösheten som påverkar hälsan. Även när i livet en person är arbetslös, är av betydelse. De som är arbetslösa i känsliga perioder, som till exempel i ungdomsåren, kan fortfarande vara påverkade efter tio till tjugo år, de löper till exempel högre risk att drabbas av ångest eller depression. Ungdomar och särskilt de som saknar gymnasiebetyg är en prioriterad grupp.

I Sverige och Gävleborg är matchningsproblemet stort: Arbetslösheten är hög samtidigt som det finns många lediga jobb att söka. En god matchning är en förutsättning för ett starkt samhälle. I dag är arbetslösheten särskilt betydande för de som saknar en gymnasieutbildning. Den är också hög bland dem med utländsk bakgrund. Åtgärder för att bättre ta tillvara potentialen bland dem som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden ska stärkas. Personer med utländsk bakgrund är en prioriterad grupp.

Kunskap och arbetsmarknad

Möjligheten till livslångt lärande är avgörande för samhällets välbefinnande och sammanhållning och är kopplad till vår förmåga att klara andra utmaningar, som till exempel den höga arbetslösheten, demografin och migrationen. Det livslånga lärandet gör att fler kan etablera

307858

Upprättare:

sig på arbetsmarknaden, utveckla sig under yrkeslivet och ställa om sin karriär när arbetsmarknaden eller hälsan och kroppen så kräver. Vidareutbildning, en god matchning och möjlighet att kunna byta karriär under ett arbetsliv är inte bara frågor om stark produktion, konkurrenskraft och tillväxt i samhället. Det handlar också om att erbjuda alla möjlighet att bidra. Region Gävleborg har verktyg i form av våra tre folkhögskolor men vi driver också, tillsammans med andra aktörer, projekt som inkluderar andra utbildningsformer – t ex yrkeshögskola.

Längre utbildning innebär högre medellivslängd. De kunskaper och kompetenser som är resultatet av utbildning är viktiga för hälsan och utbildning är ofta en förutsättning för att få fotfäste på arbetsmarknaden. Sambandet förs vidare till barnen, barn till föräldrar med lång utbildning kommer alltså sannolikt att leva längre än barn till föräldrar med kort utbildning. En fullständig skolgång, även med genomsnittliga betyg, ger ett starkt skydd mot utanförskap och ohälsa. Den största skillnaden blir mellan dem som fullföljer gymnasiet och får slutbetyg med behörighet att studera vid högskola och de som hoppar av gymnasiet. Utan gymnasieexamen ökar sannolikheten för ekonomisk inaktivitet med 118 procent, jämfört med de unga som har behörighet. Högst andel (40 %) unga utan gymnasiebehörighet återfanns i familjer där ingen av föräldrarna arbetade. Alternativa studievägar som folkhögskolan och Komvux utnyttjas i högre grad av resursstarka grupper.

Kunskap och kultur

Kultur bidrar till att vi människor kan se världen med nya ögon, byta perspektiv och tänka på andra sätt. Kulturen präglas av sin tids föreställningar, motsättningar och villkor. Men den återspeglar inte bara samhället. Genom konst och andra kulturyttringar utgör kulturen också en förändrande kraft som bidrar till människors medvetande om sig själva och om samhället. Därför är det så viktigt att konsten får verka fritt. Att den varken underkastas censur, ideologier eller kommersialism. I tider där makthavare i flera länder begränsar kulturaktörers oberoende och yttrandefrihet finns det också särskilda skäl att värna och lyfta den fria konsten. Det öppna samhället och det fria ordet värnas genom att en mångfald av synsätt, åsikter och perspektiv kommer till uttryck genom bl.a. ett levande och mångfacetterat kulturliv.

En viktig del i nämndens arbete är att det finns beskrivningar och konsekvenser för jämlikhet och jämställdhet. Att dessa på ett bra och tydligt sätt synliggörs i de ärenden som nämnden tar beslut om.

För att konsten ska få möjlighet att spela en större roll i såväl samhället som i våra liv måste kulturpolitiken vara aktiv och skapa förutsättningar för kultur som både underhåller och roar men också provocerar, retar och upprör. Vi vill både främja och skapa förutsättningar för konstskapandet på såväl det lekfulla, spontana planet som på den professionella nivån. Vi anser att det är det allmännas ansvar att vi alla ska ha tillgång till högklassig och professionellt framställd kultur och möjlighet att själva utöva olika former av kultur. Detta gäller särskilt i ett samhälle som värnar alla människors lika möjligheter till ett gott liv och där våra livsval inte ska inskränkas av vår ekonomi, vårt kön, vår etnicitet eller andra former av diskriminering.

307858

Upprättare:

Att ta del av och att utöva kultur och konst har en dokumenterad effekt på hälsa och välbefinnande. När människor möts och delar upplevelser ökar den sociala sammanhållningen och tilliten till varandra och därmed stärks den sociala hållbarheten. Barn i hushåll med sämre ekonomi deltar i lägre utsträckning än andra i organiserade fritidsaktiviteter. Det är vanligare att barn i familjer med sämre ekonomi uppger att de skulle vilja delta i någon kultur-, idrotts- eller föreningsaktivitet men att de inte har möjlighet. Därför är barn och ovana deltagare prioriterade målgrupper. Kulturen ska finnas i hela länet, fysiskt men också genom ökad digitalisering.

Miljöansvar och hållbar utveckling

Allt som görs inom ramen för kultur- och kompetensnämnden skall vara miljömässigt hållbart. Det är ett stort åtagande som nämnden åtar sig. Utifrån de verksamhetsuppdrag som nämnden har fått delegation på så ser vi det fullt möjligt.

Välfärd och trygghet

Genom ett proaktivt arbete med kunskap, arbetsmarknad, kultur och civilsamhälle så bidrar Kultur- och kompetensnämnden till en ökad folkhälsa i Gävleborg. Kultur- och kompetensnämnden kommer fortsätta vara aktiv i dessa frågor som ligger i vårt uppdrag och på så sätt stärka såväl välfärd som trygghet i vår region.

Sammanfattning politiska prioriteringar

- Kultur- och kompetensnämnden ska bidra till utveckling och samverkansformer som leder till ökad sysselsättning, framförallt genom bättre matchning på arbetsmarknaden. I första hand ska detta ske genom grundläggande utbildning och kompletterande utbildningar inom bristyrken men också genom att underlätta karriärväxling mitt i livet.
- Kultur- och kompetensnämnden ska bidra till utveckling och samverkansformer som leder till högre utbildningsnivå i syfte att både förbättra individens hälsa och Gävleborgs utvecklingskraft och innovationsförmåga.
- Kultur- och kompetensnämnden skall bidra till utveckling och samverkansformer som leder till ökad användning av folkhögskolorna.
- Kultur- och kompetensnämnden ska bidra till att såväl vana som ovana deltagare upplever kulturaktiviteterna tillgängliga.
- Barn och unga är en prioriterad målgrupp för kultur.
- Kultur- och kompetensnämnden ska verka för en ökad tillgänglighet i vård och omsorg för professionell kultur och särskilt beakta samverkan mellan kulturverksamheter och kommuner.
- Kultur- och kompetensnämnden ska främja likvärdiga förutsättningar för kulturlivet och göra det tillgängligt för alla i hela länet. Vi uppdrar till förvaltningen att utreda hur detta skall kunna ske kostnadsneutralt.
- Kultur- och kompetensnämnden ska satsa på ökad lokal tillgänglighet till kultur genom ökad digitalisering.

307858

Upprättare:

- Kultur- och kompetensnämnden uppdrar åt förvaltningschefen att undersöka förutsättningar för att mer av Kultur- och kompetensförvaltningens verksamheter kan lokaliseras till fler orter i regionen.
- Kultur- och kompetensnämnden uppdrar till förvaltningen att det i politiska ärenden skall finnas konsekvenser för jämlikhet och jämställdhet.
- Kultur- och kompetensnämnden uppdrar till förvaltningen att generera ett ekonomiskt överskott på minst 2Mkr.

Driftbudget, netto

	Budget 2019	Verksamhets- förändringar	Uppräk- ning tillskott	Övriga	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Verksamhetens nettokostnader enl Budget- och planeringsförutsättningar, mnkr	170,2		2,6		172,8	175,4	179,8
Förändring, %	-	0,0%	1,5%	0,0%	1,5%	1,5%	2,5%
Förändring enl nämndens förslag, mnkr	-				0,0		
Verksamhetens nettokostnader enl nämndens förslag, mnkr	170,2	0,0	2,6	0,0	172,8	175,4	179,8
Förändring, %	-	0,0%	1,5%	0,0%	1,5%	1,5%	2,5%

Kultur- och kompetensnämnden lämnar ett förslag till driftbudget netto för 2020 som uppgår till 172,8 mnkr. Totalt innebär förslaget en ökning av verksamhetens nettokostnad med 1,5 procent jämfört med budget 2019.

Kommentarer till tabell

Ökningen av verksamhetens nettokostnader utgörs av verksamhetsförändringar, uppräknings- och övriga tillskott.

Verksamhetsförändringar

Enligt Budget- och planeringsförutsättningar.

-

Förändring enligt nämndens förslag

-

Uppräkning

Enligt Budget- och planeringsförutsättningar

Uppräkningen motsvarar 1,5 % vilket motsvarar 2,6 mnkr.

Förändring enligt nämndens förslag

-

307858

Upprättare:

Övriga tillskott

Enligt Budget- och planeringsförutsättningar

-

Förändring enligt nämndens förslag

-

Övriga kommentarer

Prognosen för Kultur- och kompetensnämnden verksamhet 2019 är 0,0 mnkr. Nämndens bedömning är att den föreslagna driftbudgeten för 2020 är realistisk.

Investeringsplan för maskiner och inventarier

mnkr	Inv ram 2019	Prognos 2019	Inv ram 2020
Kultur- och kompetensnämnd	0,0	0,0	0,5
Summa maskiner och inventarier	0,0	0,0	0,5

Med anledning av de byggnadsinvesteringar som kommer att göras på folkhögskolorna är behovet av investeringar för maskiner och inventarier 0,5 mnkr år 2020. För åren 2021-2022 kommer investeringsbehovet att öka.